randamas Kauno senamiestyje, dalis koklių pagaminta pagal Panemunės pilies šeimininkų individualų užsakymą.

Iš XVIII a. datuotinų koklių išskirtinas koklis, ornamentuotas stilizuotu augaliniu–geometriniu ornamentu ir Jėzuitų ordino simbolika (62:2 pav.). Neįprasto formato kokliai yra lygiu paviršiumi, su baltame fone nutapyta žalia žydinčio augalo šakele, savo dydžiu gerokai mažesni už randamus pilies rūmuose. Greičiausiai šie kokliai buvo atvežti iš vakarinių LDK rajonų arba iš Prūsijos.

Buitinę keramiką sudaro redukcinėje ir oksidacinėje aplinkose degtų virimo puodų, stalo indų šukės. Didesnę dalį sudaro redukcinėje aplinkoje degtų indų fragmentai. Indų pakraštėliai įvairiai profiliuoti, vieno indo peteliai puošti įstrižomis įkartėlėmis. Rastos net ir ąsočio, dubenėlio, indo dangtelio, lėkštės šukės, degtos redukcinėje aplinkoje, tai retai pasitaiko šio laikotarpio miestų archeologinėje medžiagoje. Redukcinė indų degimo technologija miestų buitinėje keramikoje naudota XV–XVI a. pradžioje. Panemunės pilies atveju tokios keramikos atsiradimas XVII a. sluoksniuose šiuo metu sunkiai paaiškinamas, nors redukcinės keramikos rasta tyrinėjant Veliuonos miestelį ir viršutinį papilį bei kitus Panemunės miestelius, kur ji datuojama XVII–XVIII a. Galbūt tai senų keramikos gamybos technologijų pakartojimas ir rastąją pilyje redukcinę keramiką galima datuoti XVII a. Kartu rasta ir oksidacinėje aplinkoje išdegtų puodynių, lėkščių, keptuvių šukių, savo gamybos technologija niekuo nesiskiriančių nuo to laikotarpio gaminių.

Tvarkant teritoriją, esančią prie Š korpuso sienos, reikia pažeminti žemės paviršių iki geologinių sluoksnių, nukasant 60–120 cm storio supiltinius griuvenų sluoksnius. Teritorijos tvarkymo darbus, atsižvelgiant į labai gausius archeologinius radinius, būtina vykdyti tik rankiniu būdu, prižiūrint archeologui.

PANEMUNĖ CASTLE NORTHERN BLOCK SURVEY EXPLORATION

In the Panemunė castle built in 1604, the area of 23.4 m^2 was explored. Hand-thrown pottery and fragments of different tiles dated to the 12th–18th centuries were found there.

KLAIPĖDOS PILIAVIETĖ

Klaidas PERMINAS, Vladas ŽULKUS

2002 m. KU atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus Klaipėdos piliavietėje. Ruošiantis miesto jubiliejinei (750 m.) šventei, prieš tvarkant teritoriją buvo nuspręsta pakloti lietaus kanalizaciją iš Didžiojo bokšto. Tam nuo Didžiojo bokšto iki Princo Frydricho bastiono R kurtinos galo (ten, kur ji nuardyta) turėjo būti prakasta tranšėja su šuliniais. Dalis teritorijos tarp Didžiojo bokšto ir R kurtinos jau yra tyrinėta, ten buvo atidengti išorinio pilies kiemo grindinių fragmentai (tyrimų metu jie buvo preparuoti antrą kartą). Vieta tranšėjai, kitaip nei siūlė projektuotojai, buvo pa-

rinkta taip, kad nebūtų ardomi senojo kiemo grindiniai.

Prie R kurtinos atraminės sienos galo buvo atidengtas plotas 1 (43 m^2), be tranšėjos buvo iškasta bandomoji perkasa plote 1, prie Didžiojo bokšto XVI a. kontraforso P krašto (2x2 m). Iš viso 2002 m. buvo ištirtas 47 m^2 plotas (neskaitant antrą kartą atidengto grindinio).

Nukasus šiukšlių sluoksnį skutant aptikti pilies išorinio kiemo grindinio fragmentai. Visiškai grindinys atsidengė 0,3 m gylyje. Ploto centrinėje dalyje buvo rastas geriau išlikusio pilies išorinio kiemo grindinio fragmentas su iš stambesnių akmenų sudėtų latakų liekanomis. Pagrindinio latako, įrengto lygiagrečiai R atraminei sienai, nuolydis yra iš P į Š. Ploto V dalyje buvo plytinių sienelių-priestatų, buvusių prie pilies rūmų R sienos, liekanos. Sienelės buvo vienos plytos storio, orientuotos P–Š kryptimi. Jos apardytos vėlesnių kasinėjimų metu. Per 2 m nuo ploto krašto į P buvo kasama duobė šuliniui. Čia buvo fiksuoti sluoksniai – šioje vietoje įsikasta iki 3,1 m ir rasti tik supiltiniai sterilūs klodai: ant juosvo dumblingo smėlio (jau žemiau vandens lygio, 2,95 m gylyje) buvo piltas priemolis, virš jo vėl smėlis, aukščiau – vėl priemolio sluoksniai su smėlio tarpsluoksniukais.

Ploto Š krašte buvo ieškota R atraminės sienos tęsinio. Jis nerastas, nors toje vietoje buvo įsikasta iki 1,5 m. Rasti tik supiltiniai ir perkasinėti sluoksniai.

Prie atraminės sienos ir Didžiojo bokšto kontraforso, perkasoje 1, gulėjo jau perkasinėti (1976 m. tyrimų metu) sluoksniai. Nesuardyti supiltiniai sterilūs sluoksniai buvo aptikti tik perkasos PR krašte.

2002 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu tarp Didžiojo bokšto ir R atraminės sienos nieko naujo nerasta. Atidengti perkasinėti, suardyti, geriausiu atveju supiltiniai sluoksniai. Tiesa, atidengtas dar nedidelis išorinio kiemo grindinio fragmentas – jis paliktas nesuardytas, po juo sluoksniai netyrinėti. Nustatyta, jog R atraminė siena nebuvo nuardyta į P nuo dabar konservuotos dalies, ji čia ir užsibaigė. Radinių kasinėjimų metu neaptikta (išskyrus kelias XIX a. smulkias indų šukes).

KLAIPĖDA CASTLE SITE

In 2002 KU performed the survey in the Klaipėda Castle site next to Prince Friedrich's bastion. The area of 47 m^2 was explored. The castle yard paving and the walls of brick annexes were detected.